

Novine u provedbi ovrhe na novčanim sredstvima

Božo Prelević, dipl. iur.

Na 8. sjednici Hrvatskog sabora održanoj 6. srpnja 2018. usvojen je novi Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima. Od novina u Zakonu posebno treba istaknuti uvođenje roka za prestanak provedbe ovrhe na novčanim sredstvima, obvezu predumjivanja troškova provedbe ovršnog postupka od strane ovrhovoditelja te omogućavanje vjerovniku pribavljanja podatka o iznosu i trajanju blokade računa građanina. Članak autora sadrži detaljnu analizu navedenih i drugih novina u Zakonu sa praktičnim primjerima dijela novih obrazaca koji se koriste u provedbi ovrhe na novčanim sredstvima.

1. Uvod

Od 4. kolovoza 2018. na snazi je novi Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima¹ (u nastavku teksta: Zakon). Glavne novine u Zakonu odnose se na uvođenje roka za prestanak provedbe ovrhe na novčanim sredstvima te novu zakonsku obvezu predumjivanja troškova provedbe ovršnog postupka od strane ovrhovoditelja. Osim toga, novim zakonskim odredbama omogućava se vjerovniku pribavljanja podataka o iznosu i trajanju blokade računa građanina.

Također, izvršeno je usklađivanje pojmova koji se koriste u Zakonu sa pojmovima iz temeljnog propisa ovršnog prava odnosno Ovršnog zakona² (u nastavku teksta: OZ), a novim zakonskim odredbama usklađen je i način dostave osnove za plaćanje. Stupanjem novog Zakona na snagu prestao je važiti stari Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima³. Neposredno nakon stupanja Zakona na snagu doneseni su i važni podzakonski propisi, Pravilnik o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima⁴ (u nastavku teksta: Pravilnik) i Pravilnik o visini naknada za obavljanje poslova propisanih Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima⁵, koji su stupili na snagu 6. kolovoza 2018.

Posebno ističemo važnost novog Pravilnika, koji, između ostalog, sadrži nove obrasce za provedbu postupka ovrhe na novčanim sredstvima, dio kojih navodimo kao primjere u članku. Obzirom na donošenje navedenih pravilnika, a u vezi s prijelaznim i završnim odredbama Zakona, treba istaknuti kako do donošenja novih odgovarajućih pravilnika i dalje ostaju na snazi:

- Pravilnik o tehničkim uvjetima i postupku prilagodbe Zakonu o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima⁶;
- Pravilnik o Jedinstvenom registru računa⁷;
- Pravilnik o načinu provedbe ovrhe na novčanim sredstvima banke⁸.

2. Provedba ovrhe na novčanim sredstvima prema novom Zakonu

Zakonom se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima, uključujući vođenje Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje (u nastavku teksta: Očevidnik), postupanje u slučaju nedostatka novčanih sredstava ovršenika za provedbu ovrhe, postupanje poslovnog subjekta u uvjetima blokade njegova računa, davanje, čuvanje i pohrana podataka, naknade, vođenje Jedinstvenog registra računa te nadzor nad provedbom Zakona.

ističemo...

Zakonom je određeno kako se pod pojmom blokade računa podrazumijeva zabrana isplate i prijenosa novčanih sredstava s računa ovršenika, osim izvršenja naloga temeljem Zakona.

Sukladno zakonskim odredbama, ovrhu na novčanim sredstvima provode:

- Financijska agencija (u nastavku teksta: FINA);
- Hrvatska narodna banka (u nastavku teksta: HNB);
- banke.

Pri tome je banka, u smislu zakonskih odredbi, kreditna institucija osnovana prema Zakonu o kreditnim institucijama⁹, pod čime se

1 Nar. nov., br. 68/18 od 27. srpnja 2018.

2 Nar. nov., br. 112/12, 25/13-Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14, 55/16-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.

3 Nar. nov., br. 91/10 i 112/12.

4 Nar. nov., br. 71/18 od 4. kolovoza 2018.

5 Nar. nov., br. 71/18 od 4. kolovoza 2018.

6 Nar. nov., br. 96/10, 130/10, 99/11 i 6/13.

7 Nar. nov., br. 156/13 i 71/16.

8 Nar. nov., br. 36/18 od 18. travnja 2018.

9 Nar. nov., br. 159/13, 19/15, 102/15, 15/18 i 24/18.

podrazumijeva banka, štedna banka i podružnica strane banke sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

2.1. Postupak provedbe ovrhe na novčanim sredstvima

ističemo...

Novim Zakonom je određeno kako se ovrha na novčanim sredstvima ovršenika provodi na novčanim sredstvima po svim računima i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama u kojima ovršenik ima otvorene račune i oročena novčana sredstva, prema osobnom identifikacijskom broju ovršenika, bez njegove suglasnosti, osim ako je osnovom za plaćanje ovrha odnosno osiguranje određeno isključivo na pojedinim računima u kojem slučaju će se ovrha odnosno osiguranje provesti na način i u opsegu kako je osnovom za plaćanje naloženo¹⁰.

Sukladno zakonskim odredbama, pod pojmom ovršenika se podrazumijeva osoba protiv koje se ostvaruje tražbina¹¹, a pod pojmom računa se podrazumijeva transakcijski račun u smislu Zakona o platnom prometu¹² (u nastavku teksta: ZPPR), na kojem se u banci vode novčana sredstva u domaćoj i stranoj valuti, odnosno na kojem se u HNB-u vode novčana sredstva RH u domaćoj i stranoj valuti, račun na kojem se u HNB-u vode novčana sredstva banke, novčani plog i ulog na štednju po viđenju. S druge strane, oročena sredstva u smislu zakonskih odredbi su novčana sredstva po ugovoru o oročenom novčanom pologu i oročenom ulogu na štednju.

Odmah treba spomenuti kako je Zakonom proširen krug osnova za plaćanje. Sukladno čl. 3. st. 1. t. 1. Zakona, osnova za plaćanje jest:

- ovršna odluka domaćeg suda, ili upravnog tijela, koja ima potvrdu ovršnosti;
- ovršna nagodba sklopljena pred domaćim sudom, ili upravnim tijelom;
- ovršna nagodba postignuta u postupku mirnog rješenja spora temeljem čl. 186.a Zakona o parničnom postupku¹³ (u nastavku teksta: ZPP);
- zadužnica;
- bjanko-zadužnica;
- nalog za plaćanje Hrvatske radiotelevizije (u nastavku teksta: HRT) s potvrdom o ovršnosti;
- europski ovršni naslov i europski platni nalog, a koji glase na ispunjenje određene novčane tražbine;
- obračun poslodavca o neispлатi dospjelog iznosa plaće, naknade plaće ili otpremnine;
- rješenje o ovrši;
- rješenje o osiguranju;
- nalog Ministarstva financija za naplatu po aktiviranom državnom jamstvu;
- nalog za pljenidbu u postupku prisilnog izvršenja pravomoćno izrečene novčane kazne u kaznenom i prekršajnom postupku;
- svaka druga odluka nadležnog tijela kojom se u cijelosti ili djelomice prihvaća prijedlog za provedbu ovrhe.

¹⁰ Čl. 4. st. 1. Zakona.

¹¹ Čl. 3. st. 1. t. 4. Zakona.

¹² Nar. nov., br. 66/18 od 20. srpnja 2018.

¹³ Sl. list, br. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90; Nar. nov., br. 35/91, 53/91, 91/92, 112/99, 88/01-čl. 50. Zakona o arbitraži, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, 25/13, 43/13-Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske i 89/14-Odluka USRH.

U slučaju kada se ovrha treba provesti na novčanim sredstvima po računu specifične namjene, provodi se isključivo na novčanim sredstvima po tom računu.

Sukladno čl. 3. st. 1. t. 13. Zakona, račun specifične namjene jest račun odnosno oročena novčana sredstva na kojima temeljem posebnog propisa vode novčana sredstva odvojeno od imovine osobe koja upravlja tim sredstvima i koji je odgovarajuće označen u Jedinstvenom registru računa.

ističemo...

Ovrha se ne provodi na novčanim sredstvima, odnosno računima koji su temeljem zakona izuzeti od ovrhe.

U slučaju da Zakonom nije određeno drukčije, na provedbu ovrhe na odgovarajući se način primjenjuju zakoni kojima se uređuje ovršni postupak, u prvom redu odredbe OZ-a.

U provedbi ovrhe na novčanim sredstvima FINA će postupiti po osnovi za plaćanje ako su osobni identifikacijski broj i ime i prezime odnosno naziv ovršenika i ovrhovoditelja iz osnove za plaćanje odnosno zahtjeva za izravnu naplatu i zahtjeva za naplatu istovjetni OIB-u i imenu i prezimenu odnosno nazivu koje je FINA-i dostavilo nadležno tijelo koje je temeljem propisa nadležno za postupak dodjeljivanja OIB-a i za vođenje evidencije o OIB-ima¹⁴. Međutim, u slučaju da u osnovi za plaćanje nije naznačen OIB ovršenika odnosno ovrhovoditelja, FINA će postupiti po osnovi za plaćanje i ovrhu provesti prema podatku o OIB-u ovršenika odnosno ovrhovoditelja iz zahtjeva za izravnu naplatu odnosno iz zahtjeva za naplatu koji su dostavljeni uz osnovu za plaćanje, ako dostavljeni podatak nije u suprotnosti s jedinstvenim identifikacijskim podacima iz osnove za plaćanje ili ako u osnovi za plaćanje nije naveden niti jedan jedinstveni identifikacijski podatak o ovršeniku odnosno ovrhovoditelju, ako je za tako dostavljeni OIB ispunjen uvjet iz navedene odredbe čl. 4. st. 5. Zakona. U takvom slučaju ovrhovoditelj odgovara za štetu nastalu zbog pogrešno dostavljenog podatka o OIB-u.

Pod pojmom jedinstveni identifikacijski podatak, u smislu zakonskih odredbi, podrazumijeva se jedinstveni matični broj građana, matični broj koji dodjeljuje Državni zavod za statistiku, matični broj subjekta iz sudskog registra odnosno drugi brojčani identifikacijski podatak koji je jedinstven za određenu fizičku, ili pravnu osobu, pomoću kojega FINA može na temelju dostupnih joj podataka iz službenih evidencija nedvojbeno utvrditi OIB te osobe. Odredbe Zakona kojima se uređuje provedba ovrhe temeljem osnove za plaćanje na odgovarajući način primjenjuju se i na provedbu osiguranja.

Sukladno zakonskim odredbama, pod pojmom potrošača podrazumijeva se fizička osoba koja ne obavlja registriranu gospodarsku djelatnost i koja se ne bavi slobodnim zanimanjem. Postupanje s novčanim sredstvima odnosno računima potrošača izuzetim od ovrhe detaljnije je propisano spomenutim Pravilnikom.

2.1.1. Novi Pravilnik

Novim Pravilnikom se, osim navedenog, detaljnije propisuje:

- podnošenje i upisivanje u Očevidnik redosljeda osnove za plaćanje i postupanje po osnovi za plaćanje uključujući vraćanje osnove za plaćanje;
- način izvršenja osnove za plaćanje na novčanim sredstvima;
- način postupanja u slučaju stečaja, zatvaranja računa, statusne promjena i prestanka postojanja ovršenika, ili ovrhovoditelja;
- davanje podataka iz Očevidnika;

¹⁴ Čl. 4. st. 5. Zakona.

- postupanje s primanjima i naknadama izuzetim od ovrhe odnosno na kojima je ovrha ograničena.

2.2. Podnošenje osnove za plaćanje

Sukladno čl. 5. st. 1. Zakona, nadležno tijelo, odnosno ovrhovoditelj podnosi osnovu za plaćanje FINA-i na jedan od sljedećih načina:

- u izvorniku;
- otpravku;
- ovjerenom presliku, ili ovjerenom prijepisu neposrednom dostavom;
- preporučenom pošiljkom s povratnicom;
- odnosno na drugi način uređen posebnim propisom.

ističemo...

Treba istaknuti kako se zadužnica i bjanko-zadužnica uvijek dostavljaju u izvorniku¹⁵.

Osnova za plaćanje može se podnijeti i kao elektronička isprava sukladno propisima kojima se uređuje uporaba elektroničke isprave, a na način propisan pravilnikom kojim se uređuju tehnički uvjeti.

Pismena temeljem kojih se zahtijeva postupanje po osnovi za plaćanje podnose se na jedan od navedenih načina iz čl. 5. Zakona. Potrebno je voditi računa o tome kako u slučaju da osnovu za plaćanje podnosi punomoćnik, dužan je dostaviti i punomoć za zastupanje pred FINA-om u izvorniku, ili u ovjerenom presliku. Odredbe Zakona koje uređuju postupanje s osnovom za plaćanje primjenjuju se na svaki pojedinačni zahtjev kojim se traži provedba ovrhe za određeni iznos iz osnove za plaćanje.

Sukladno čl. 2. Pravilnika, osnove za plaćanje dostavljaju se u FINA-u od ponedjeljka do petka, u vremenu od 9:00 do 15:00 sati:

- preporučenom pošiljkom s povratnicom, prema popisu jedinica FINA-e koji je objavljen na njejoj službenoj internetskoj stranici, ili;
- neposrednom dostavom u jedinicu FINA-e, prema popisu koji je objavljen na njejoj službenoj internetskoj stranici.

Osnova za plaćanje može se dostaviti i kao elektronička isprava putem interneta korištenjem dostupnih elektroničkih sučelja FINA-e, na način i u obliku propisanom pravilnikom koji uređuje tehničke uvjete, u vremenu od 0 do 24 sata. Osnove za plaćanje primljene u jedinicu FINA-e od 9:00 do 12:00 sati izvršavaju se istoga dana, a osnove za plaćanje primljene od 12:01 do 15:00 sati izvršavaju se najkasnije sljedeći radni dan od dana primitka. Osnova za plaćanje dostavljena kao elektronička isprava na neradni dan, izvršava se prvi sljedeći radni dan FINA-e računajući od dana primitka.

2.2.1. Osnove za plaćanje kojima se prilaže zahtjev za izravnu naplatu

Ovrhovoditelj uz osnovu za plaćanje za izravnu naplatu novčane tražbine temeljem:

- ovršne odluke domaćeg suda ili upravnog tijela koje imaju potvrdnu ovršnost;
- ovršne nagodbe sklopljene pred domaćim sudom ili upravnim tijelom;
- ovršne nagodbe postignute u postupku mirnog rješenja spora temeljem čl. 186.a ZPP-a;
- zadužnice;
- bjanko-zadužnice;
- naloga za plaćanje HRT-a s potvrdom o ovršnosti;

- europskog ovršnog naslova, europskog platnog naloga, a koje glase na ispunjenje određene novčane tražbine;
 - obračuna poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće, naknade plaće ili otpremnine koju podnosi FINA-i;
- prilaže i zahtjev za izravnu naplatu na propisanom obrascu s podacima potrebnim za provedbu ovrhe sukladno zakonskim odredbama.

Primjer – popunjeni obrazac zahtjeva za izravnu naplatu

ZAHTEJ ZA IZRAVNOM NAPLATOM

Ovrhovoditelj/podnositelj:	Ovršenik:
ABEBE d.o.o. Zagreb	BEBEA d.o.o. Zagreb
<i>(ime i prezime/naziv/tvrtka)</i>	<i>(ime i prezime/naziv/tvrtka)</i>
Nova ulica 1b, Zagreb	Velika ulica 1e, Zagreb
<i>(adresa/sjedište)</i>	<i>(adresa/sjedište)</i>
11112221111	42343234234
<i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>	<i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>
<i>(račun specifične namjene*)</i>	<i>(račun specifične namjene*)</i>
Ana Anić, odvjetnica, Šenoina 2c, Zagreb	
<i>(ime i prezime/ adresa punomoćnika)</i>	

zahtijeva se

izravna naplata novčane tražbine na temelju

- a) ovršne odluke suda
Općinski sud u Zagrebu/Ovr-18/19-4/10.6.2018.
(sud / poslovni broj / nadnevak donošenja)
- b) ovršne nagodbe suda
(sud / poslovni broj / nadnevak donošenja)
- c) ovršne odluke upravnog tijela
(upravno tijelo/oznaka predmeta/nadnevak donošenja)
- d) ovršne nagodbe upravnog tijela
(upravno tijelo / oznaka predmeta / nadnevak donošenja)
- e) ovršne nagodbe postignute u postupku mirnog rješenja spora na temelju članka 186.a Zakona o parničnom postupku
(nadležno državno tijelo / oznaka predmeta / nadnevak donošenja)
- f) zadužnice
(javni bilježnik / broj upisnika i nadnevak / mjesto i nadnevak izdavanja)
- g) bjanko zadužnice
(javni bilježnik / broj upisnika i nadnevak / mjesto i nadnevak izdavanja)
- h) ovršnog naloga za plaćanje Hrvatske radiotelevizije
(oznaka predmeta / nadnevak donošenja)
- i) europskog ovršnog naslova
(sud / poslovni broj / nadnevak donošenja)

¹⁵ Čl. 5. st. 2. Zakona.

j) europskog platnog naloga

(sud / poslovni broj / nadnevak donošenja)

k) obračuna poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće, naknade plaće ili otpremnine

(poslodavac / nadnevak obračuna)

* Podatak koji se upisuje u slučaju kada su ovrhovoditelj/ovršnik novčana sredstva na računu s oznakom specifične namjene (npr. račun novčanih sredstava stečajne mase, račun pričuve stambene zgrade).

Ovršna odluka / nagodba / nalog ovršan / na je dana 12.8.2018. i na nju je stavljena potvrda ovršnosti.

1) Predmetnu ispravu podnosim sa zahtjevom da se novčana sredstva radi naplate tražbine iz priložene ovršne isprave prenesu (zaokružiti odgovarajuću opciju):

- a) u cijelosti prema ovršnoj ispravi u privitku
 b) djelomično prema specifikaciji u privitku s računa: ovršenika na račun ovrhovoditelja:

žiro račun br. 1350001-101110001/

SWIFT:BEBAHEHR8X/IBAN:HR661350022100010001

(za ovrhovoditelja upisati broj računa/SWIFT/IBAN/poslovna banka/poziv na broj)

2) Na temelju isprave iz točke 1. zahtijevam naplatu (zaokružiti odgovarajuću opciju):

- a) zateznih kamata na troškove postupka koje nisu određene osnovom za plaćanje, po propisanoj stopi od dana donošenja odluke odnosno sklapanja nagodbe do isplate
 b) zateznih kamata koje nisu određene u obračunu poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće, naknade plaće ili otpremnine, po propisanoj stopi od dana dospijeca do isplate.

Naplatu zateznih kamata zahtijevam (zaokružiti odgovarajuću opciju):

- a) u cijelosti
 b) u dijelu prema specifikaciji u privitku

3) Osnovu za plaćanje dostavljam radi naplate na teret više solidarnih ovršenika*

Pod kaznenom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su uneseni podaci istiniti.

Ovrhovoditelj / podnositelj / punomoćnik

*(potpis)*Zagreb, 16.8.2018.*(nadnevak i mjesto)*

Prilog**:

- izvornik ili otpravak ovršne odluke / nagodbe ili izvornik obračuna poslodavca
- specifikacija tražbina
- izvornik punomoći
- potvrda Porezne uprave o obračunu poreza, prireza i doprinosa

*Zaokružiti u slučaju da se dostavlja više zahtjeva za izravnom naplatom radi istodobne naplate na teret više solidarnih ovršenika, uz obvezni dodatni dopis s podacima o ostalim ovršenikima (naziv i OIB)

** Zaokružiti ijili dopisati koji su dokumenti dostavljeni u prilogu.

Sukladno čl. 8. Pravilnika, ako se tražbina s osnove neisplaćene plaće, ili naknade plaće dijelom treba isplatiti na posebni račun ovrhovoditelja, a isti nije naznačen u obračunu poslodavca o neisplati dospjelog iznosa plaće odnosno naknade plaće, ovrhovoditelj uz zahtjev za izravnu naplatu mora dostaviti i potvrdu poslodavca koja sadrži podatak o iznosu plaće/naknade plaće koji je izuzet od ovrhe sukladno odredbama OZ-a koje propisuju ograničenje ovrhe na plaći/naknadi plaće i podatak o broju posebnog računa na koji je potrebno izvršiti uplatu.

2.2.2. Osnove za plaćanje kojima se prilaže zahtjev za naplatu

ističemo...

Ovrhovoditelj uz pravomoćno i ovršno rješenje o ovrsi temeljem vjerodostojne isprave FINA-i podnosi i zahtjev za naplatu na propisanom obrascu, osim ako se ovrha provodi za poreze, doprinose i druga javna davanja¹⁶.

Sukladno čl. 4. st. 2. Pravilnika, zahtjev za naplatu podnosi se u pisanom obliku na obrascu propisanom u prilogu novog Pravilnika, popunjen jasno i čitko rukom, ili mehaničkim sredstvom pisanja. Na zahtjevu se ne smije ništa brisati, ili precrtavati, niti se obrazac zahtjeva smije ispravljati.

Primjer – popunjeni obrazac zahtjeva za naplatu

ZAHTEJEV ZA NAPLATU

Ovrhovoditelj:	Ovršenik:
ABEBE d.o.o. Zagreb	BEBEA d.o.o. Zagreb
<i>(ime i prezime/naziv)</i>	<i>(ime i prezime/naziv)</i>
Nova ulica 1b, Zagreb	Velika ulica 1e, Zagreb
<i>(adresa/sjedište)</i>	<i>(adresa/sjedište)</i>
1111222111	42343234234
<i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>	<i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>
<i>(račun specifične namjene*)</i>	<i>(račun specifične namjene*)</i>
Ana Anić, odvjetnica, Šenoina 2c, Zagreb	
<i>(ime i prezime/ adresa punomoćnika)</i>	

zahtijeva se

naplata novčane tražbine iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave

Ovrv-18/19-21/Trgovački sud u Zagrebu*(poslovni broj rješenja o ovrsi/donositelj)*

koje je pravomoćno i ovršno dana 28.8.2018. i na koje je stavljena potvrda pravomoćnosti i ovršnosti

1) Predmetno rješenje o ovrsi podnosim sa zahtjevom da se novčana sredstva radi naplate tražbine iz priloženog rješenja prenesu (zaokružiti odgovarajuću opciju)

- a) u cijelosti prema ovršnoj ispravi u privitku
b) djelomično prema specifikaciji u privitku

s računa ovršenika na račun**

- ovrhovoditelja žiro račun br. 1350001-101230001/
SWIFT:ABEBEHR8X/IBAN:HR661220022100010001
(upisati broj računa/SWIFT/IBAN/poslovna banka/poziv na broj)
- punomoćnika ovrhovoditelja***

(upisati broj računa/SWIFT/IBAN/poslovna banka/poziv na broj)

2) Osnovu za plaćanje dostavljam radi naplate na teret više solidarnih ovršenika****

Pod kaznenom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su uneseni podaci istiniti.

Ovrhovoditelj

ABEBE d.o.o. Zagreb

(ime i prezime/naziv)

(potpis/ime i prezime i potpis ovlaštene osobe)

Zagreb, 16.8.2018.

(nadnevak i mjesto)

Prilog*****:

- izvornik/ovjerena preslika punomoći
- ovjereni prijevod potvrde inozemne banke da račun na koji se traži isplata pripada ovrhovoditelju
- specifikacija tražbine
- dotadni dopis s podacima o solidarnim ovršenima
- dokaz o uplati predujma propisane naknade za provedbu osnove za plaćanje*****
- izvornik punomoći
- potvrda Porezne uprave o obračunu poreza, prireza i doprinosa

* Podatak koji se upisuje u slučaju kada su ovrhovoditelj/ovršenik novčana sredstva na računu s oznakom specifične namjene (npr. račun novčanih sredstava stečajne mase, račun pričuve stambene zgrade).

** Kada je račun ovrhovoditelja otvoren u inozemnoj banci potrebno je priložiti ovjereni prijevod potvrde inozemne banke da račun na koji se traži isplata pripada ovrhovoditelju.

*** Na račun punomoćnika ovrhovoditelja može se tražiti samo isplata troškova postupka.

**** Zaokružiti u slučaju kada se dostavlja više zahtjeva za naplatu radi istovremene naplate na teret više solidarnih ovršenika uz obvezni dodatni dopis s podacima o ostalim ovršenima (ime i prezime/naziv/tvrka i OIB).

***** Zaokružiti i/ili dopisati koji su dokumenti dostavljeni u prilogu.

***** Ovrhovoditelj koji dostavlja osnovu za plaćanje za provedbu koje je dužan prema članku 22. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima predujmi naknadu, dužan je uz zahtjev priložiti i dokaz o uplati predujma.

U slučaju da ovrhovoditelj zahtjeva djelomičnu naplatu tražbine dužan je uz zahtjev dostaviti i specifikaciju tražbine čiju naplatu traži. Specifikacija tražbine mora biti sastavljena na način da je iz iste razvidan iznos glavne tražbine i sporednih tražbina (kamata i troškova) za koju se zahtjeva naplata.

2.2.3. Podnošenje zahtjeva za opoziv zahtjeva za izravnu naplatu i zahtjeva za naplatu

Zahtjev za opoziv zahtjeva za izravnu naplatu i zahtjev za opoziv zahtjeva za naplatu ovrhovoditelj također podnosi na obrascu propisanom u prilogu novog Pravilnika.

Primjer – popunjeni obrazac zahtjeva za opoziv zahtjeva za naplatu

ZAHTEJ ZA OPOZIV ZAHTEJA ZA NAPLATU

Ovrhovoditelj:	Ovršenik:
ABEBE d.o.o. Zagreb <i>(ime i prezime/naziv)</i>	BEBEA d.o.o. Zagreb <i>(ime i prezime/naziv)</i>
Nova ulica 1b, Zagreb <i>(adresa/sjedište)</i>	Velika ulica 1e, Zagreb <i>(adresa/sjedište)</i>
11112221111 <i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>	42343234234 <i>(osobni identifikacijski broj/OIB)</i>
 <i>(račun specifične namjene*)</i>	 <i>(račun specifične namjene*)</i>
Ana Anić, odvjetnica, Šenoina 2c, Zagreb <i>(ime i prezime/ adresa punomoćnika)</i>	

koji se provodi temeljem rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave

Ovrv-18/19-21/Trgovački sud u Zagrebu

(poslovni broj rješenja o ovrsi/donositelj)

kojim se zahtjeva:

- a) opoziv u cijelosti bez vraćanja osnove
b) opoziv djelomično prema specifikaciji u privitku**
c) opoziv i vraćanje osnove za plaćanje na adresu***

Pod kaznenom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su uneseni podaci istiniti.

Ovrhovoditelj

ABEBE d.o.o. Zagreb

(ime i prezime/naziv)

(potpis/ime i prezime i potpis ovlaštene osobe)

Zagreb, 24.8.2018.

(nadnevak i mjesto)

Prilog****:

- izvornik/ovjerena preslika punomoći
- dokaz o uplati propisane naknade za vraćanje osnove za plaćanje
- specifikacija preostalog duga

* Podatak koji se upisuje u slučaju kada su ovrhovoditelj/ovršenik novčana sredstva na računu s oznakom specifične namjene (npr. račun novčanih sredstava stečajne mase, račun pričuve stambene zgrade).

** U slučaju djelomičnog opoziva obavezno se prilaže i specifikacija preostalog duga.

*** Zaokružiti kada se zahtjeva vraćanje rješenja o ovrsi uz opoziv u cijelosti pod a) te navesti adresu za vraćanje i priložiti dokaz o uplati naknade.

**** Zaokružiti i/ili dopisati koji su dokumenti dostavljeni u prilogu.

2.2.4. Prijenos novčanih sredstava

Prijenos novčanih sredstava može se zahtijevati isključivo u korist računa koji pripada ovrhovoditelju.

ističemo...

Iznimno od navedene odredbe čl. 5. st. 10. Zakona, prijenos novčanih sredstava može se zahtijevati u korist računa zakonskog zastupnika fizičke osobe koja je ovrhovoditelj iz osnove za plaćanje te u korist računa odvjetnika koji u tom postupku zastupa ovrhovoditelja kao punomoćnik za iznos troškova postupka iz osnove za plaćanje.

Ovrhovoditelj koji ima prebivalište, ili sjedište u RH može tražiti prijenos novčanih sredstava isključivo u korist računa otvorenog u banci sa sjedištem u RH, osim ako je osnovom za plaćanje drugačije određeno. U slučaju da banka zaprimi osnovu za plaćanje kojom je sud naložio banci provedbu ovrhe, ili osiguranja na novčanim sredstvima po računu ovršenika, banka će tu osnovu za plaćanje dostaviti FINA-i isti, ili najkasnije idući radni dan preporučenom pošiljkom, ili neposrednom dostavom. Način i postupak podnošenja osnova za plaćanje, postupanje FINA-e povodom podnesene osnove za plaćanje te oblik i sadržaj zahtjeva za naplatu i zahtjeva za opoziv detaljno je uređen već spomenutim novim Pravilnikom.

2.2.5. Očevidnik

ističemo...

Sukladno čl. 6. Zakona, očevidnik je jedinstvena baza podataka o svim zaprimljenim osnovama za plaćanje pojedinog ovršenika, stanju njihove izvršenosti te radnjama poduzetim prilikom provedbe ovrhe na temelju tih osnova za plaćanje.

Očevidnik sadrži podatke o primljenim, vraćenim, izvršenim i neizvršenim osnovama za plaćanje. Ovaj očevidnik FINA vodi u elektroničkom obliku.

FINA upisuje osnovu za plaćanje u očevidnik prema trenutku (datum, sat i minuta) primitka. Sadržaj i način vođenja očevidnika detaljnije je uređen odredbama novog Pravilnika.

2.3. Redoslijed i način izvršenja osnove za plaćanje

ističemo...

FINA daje naloge za izvršavanje osnova za plaćanje onim redoslijedom kojim su upisane u Očevidnik ako drugim zakonom nije propisano drugačije.

Osnova za plaćanje izvršava se na računima i oročenim novčanim sredstvima počevši od banke koja vodi najranije otvoreni račun odnosno oročena novčana sredstva, po svim računima i oročenim novčanim sredstvima u toj banci, te dalje redom po računima i oročenim novčanim sredstvima u svim bankama prema vremenu otvaranja najranijeg računa odnosno oročenih novčanih sredstava na način da se ovrha uvijek provodi na svim računima odnosno oročenim novčanim sredstvima u toj banci¹⁷.

Zakonom je određeno kako se pod pojmom naloga podrazumijeva nalog koji FINA temeljem osnove za plaćanje daje banci i HNB-u da prema podacima sadržanima u tom nalogu izvrši pljenidbu novčanih sredstava na računu ovršenika, izvrši plaćanje s računa ovršenika na račun ovrhovoditelja, ili drugi račun naveden u osnovi za plaćanje, provede odluku nadležnog tijela kojom je određena mjera osiguranja na novčanim sredstvima po računima i oročenim novčanim sredstvima, izvrši blokadu, odnosno deblokadu računa ovršenika, ili obavi drugu radnju radi izvršenja osnove za plaćanje. Novi Pravilnik sadrži detaljnije odredbe o načinu izvršenja osnove za plaćanje.

2.4. Postupak izvršenja osnove za plaćanje

Zakonom je uređen i postupak izvršenja osnove za plaćanje. Sukladno čl. 9. st. 1. Zakona, FINA nalaže banci da, u roku propisanom Pravilnikom, izvrši nalog u visini potrebnoj za izvršenje osnove za plaćanje. Banka izvršava ovaj nalog FINA-e u visini raspoloživih novčanih sredstava po računima na kojima se provodi ovrha do iznosa određenog u nalogu FINA-e i o tome je obavještava.

ističemo...

Pri tome se pod raspoloživim novčanim sredstvima po računima ne smatra se odobreno prekoračenje na računu ovršenika temeljem kredita banke, osim ako su ovršenik i banka ugovorili drugačije, ili je ovršenik nakon početka provedbe ovrhe dao izričitu suglasnost banci da se ovrha može provesti iz tih sredstava.

Sukladno čl. 9. st. 4. Zakona, u slučaju da nalog FINA-e banci nije izvršen u cijelosti, banka će prema nalogu FINA-e zabraniti raspolaganje novčanim sredstvima po računima i oročenim novčanim sredstvima do visine određene u tom nalogu, sve do novoga naloga FINA-e. Do sada opisani postupak iz čl. 9. st. 1. i 4. Zakona FINA ponavlja pojedinačno po bankama sukladno odredbi čl. 8. Zakona¹⁸. Ako osnova za plaćanje nije izvršena u cijelosti nakon provedenog postupka sukladno čl. 9. st. 1. i 5. Zakona, FINA daje nalog bankama da blokiraju sve ovršenikove račune i zabrane raspolaganje oročenim novčanim sredstvima¹⁹.

U navedenom slučaju iz čl. 9. st. 6. Zakona, FINA u Jedinstveni registar računa stavlja oznaku blokade ovršenikovih računa na kojima se provodi ovrha i oznaku zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima. Nakon blokade ovršenikovih računa i zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima banke su dužne FINA-i dostavljati obavijest o svakom priljevu novčanih sredstava na račun ovršenika, sve do naloga FINA-e za deblokadu računa ovršenika i slobodno raspolaganje novčanim sredstvima. Priljev novčanih sredstava koristi se isključivo za izvršenje neizvršenih osnova za plaćanje, sve do izvršenja svih neizvršenih osnova za plaćanje pojedinog ovršenika, osim ako se prije provedbe ovrhe utvrdi da se radi o novčanim sredstvima koja nisu predmet ovrhe na novčanim sredstvima²⁰.

Sukladno čl. 9. st. 10. Zakona, ako su svi računi ovršenika na kojima se provodi ovrha blokirani, po primitku nove osnove za plaćanje na teret računa tog ovršenika, FINA će dati nalog banci ovršenika za izvršenje te osnove za plaćanje odmah po primitku obavijesti banke o priljevu novčanih sredstava na račun ovršenika. Nakon izvršenja

¹⁸ Vidjeti pod 2.3.

¹⁹ Čl. 9. st. 6. Zakona.

²⁰ Čl. 9. st. 9. Zakona.

¹⁷ Čl. 8. Zakona.

svih osnova za plaćanje evidentiranih u Očevidniku za ovršenika FINA daje nalog bankama za deblokadu svih ovršenikovih računa na kojima se provodi ovrha, a u Jedinstvenom registru računa briše oznaku blokade računa i oznaku zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima. U slučaju da tražbina iz osnove za plaćanje nije namirena u cijelosti, FINA će na zahtjev ovrhovoditelja i/ili nadležnog tijela izdati potvrdu o nemogućnosti namirenja, u roku od osam dana od dana primitka takvog zahtjeva²¹.

Zakonom je određeno kako FINA i banke moraju osigurati tehničke uvjete za međusobnu razmjenu naloga i podataka. Način i postupak izvršenja osnove za plaćanje, način i rokove razmjene naloga i podataka između FINA-e i banke te tehničke uvjete koje su FINA i banke dužne osigurati za međusobnu razmjenu podataka, detaljnije su uređeni novim Pravilnikom.

2.5. Izvršenje osnove za plaćanje na oročenim novčanim sredstvima

Sukladno čl. 10. st. 1. Zakona, oročena novčana sredstva koriste se za izvršenje osnove za plaćanje po isteku ugovora o oročenju te se smatraju priljevom novčanih sredstava sukladno čl. 9. st. 9. Zakona²². Dospjele kamate koje se prema ugovoru o oročenju isplaćuju za vrijeme zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima koriste se za izvršenje osnove za plaćanje po dospijeću te se smatraju priljevom novčanih sredstava sukladno navedenoj odredbi čl. 9. st. 9. Zakona.

ističemo...

Zakonom je određeno kako banka i ovršenik ne smiju produžiti niti mijenjati ugovor o oročenju za vrijeme zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima, ali ugovor mogu otkazati, ili raskinuti u kojem slučaju se ta sredstva smatraju priljevom novčanih sredstava sukladno čl. 9. st. 9. Zakona.

Izvršenje osnove za plaćanje na oročenim novčanim sredstvima također je detaljnije uređeno u novom Pravilniku.

2.6. Izvršenje naloga

Nalog za prijenos novčanih sredstava smatrat će se izvršenim onda kada je banka teretila ovršenikov račun sukladno standardima korištenja bankovnih tehnologija. Odmah po izvršenju naloga banka je dužna bez odgađanja o tome propisanom elektroničkom porukom obavijestiti FINA-u²³. U slučaju da ovršenik ima račun u istoj banci u kojoj je otvoren račun na koji je potrebno izvršiti prijenos novčanih sredstava, banka je dužna isti dan teretiti račun ovršenika i odobriti račun ovrhovoditelja.

Međutim, ako su račun ovršenika i račun na koji je potrebno izvršiti prijenos novčanih sredstava u različitim bankama, banka koja provodi nalog dužna je isti radni dan, a najkasnije sljedeći radni dan, odobriti račun banke na koji se vrši prijenos novčanih sredstava, a ta je banka dužna isti radni dan odobriti račun na koji je izvršen prijenos novčanih sredstava, osim ako je Zakonom određeno drugačije. Zakonom je u čl. 11. st. 5. Zakona određeno kako u slučaju da je određena pljenidba novčanih sredstava, ili zabrana raspolaganja odnosno uskrata isplate, smatra se da je nalog izvršen onda kada je banka zaplijenila raspoloživa novčana sredstva na računu ovrše-

nika i/ili oročena novčana sredstva, ili kada je ovršeniku, ili trećoj osobi temeljem naloga ovršenika zabranila odnosno uskratila isplatu s računa i/ili oročenih novčanih sredstava. Banka je dužna bez odgađanja propisanom elektroničkom porukom obavijestiti FINA-u o izvršenju naloga u navedenim slučajevima.

ističemo...

Sukladno čl. 11. st. 7. Zakona, ako se ovrha provodi radi naplate kamata koje temeljem osnove za plaćanje dospijevaju i nakon zapljene novčanih sredstva ovršenika, a ukupni iznos tražbine, uključujući i dospjelu kamatu do dana zapljene glavnice je zaplijenjen u cijelosti, istekom roka od 60 dana od primitka osnove za plaćanje, FINA će dati nalog banci da zaplijeni i iznos dospjelih kamata na dan tog naloga.

Daljnju zapljenu novčanih sredstava ovršenika na ime dospjelih kamata FINA je dužna obavljati svakih 60 dana računajući od dana slanja posljednjeg naloga banci za zapljenu dospjelih kamata, sve do izvršenja osnove za plaćanje u cijelosti. U slučaju da su na teret ovršenika u Očevidniku upisane osnove za plaćanje za koje nije započeto izvršenje, FINA dostavlja banci novi nalog iz čl. 11. st. 1. Zakona odnosno čl. 11. st. 5. Zakona nakon primitka elektroničke poruke kojom je banka potvrdila da je izvršila prethodno dostavljeni nalog u cijelosti.

2.7. Nemogućnost izvršenja osnove za plaćanje za ovršenika fizičku osobu

Velika novina u Zakonu sadržana je u čl. 12. st. 1. Zakona.

ističemo...

Naime, prema ovoj novoj zakonskoj odredbi, ako se tražbina iz osnove za plaćanje ne naplati od ovršenika fizičke osobe u cijelosti u roku od tri godine od primitka u FINA-u, nakon što po toj osnovi za plaćanje nije bilo nikakvih naplata posljednjih šest mjeseci uzastopno s računa tog ovršenika, FINA prestaje s izvršavanjem te osnove za plaćanje za ovršenika iz osnove za plaćanje za kojeg su zadovoljeni navedeni uvjeti.

Od ovog općeg pravila Zakonom su predviđene dvije iznimke. Tako, iznimno od navedene odredbe, FINA neće prestati s izvršavanjem upisane osnove za plaćanje niti nakon isteka roka od tri godine ako se ovrha provodi radi namirenja tražbine zakonskog uzdržavanja djeteta i druge tražbine kada se ovrha provodi radi namirenja budućih obroka po dospijeću.

Također, iznimno od navedene odredbe, FINA neće prestati s izvršavanjem upisane osnove za plaćanje niti nakon isteka roka od tri godine ako se radi o mjerama osiguranja iz kaznenog postupka. U slučaju da je po osnovi za plaćanje za koju je ispunjen navedeni uvjet iz čl. 12. st. 1. Zakona za prestanak njenog izvršavanja, zaplijenjen određeni iznos, taj iznos ostaje zaplijenjen i nakon prestanka daljnjeg izvršenja osnove, dok se ne steknu uvjeti za prijenos, ili prestanak zapljene. Prijelaznim i završnim odredbama Zakona, u čl. 33. određeno je kako je FINA dužna u roku od šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu prestati izvršavati osnove za plaćanje koje na dan njegova stupanja na snagu ispunjavaju navedeni uvjet iz čl. 12. st. 1. Zakona.

²¹ Čl. 9. st. 12. Zakona.

²² Vidjeti pod 2.4.

²³ Čl. 11. st. 2. Zakona.

U slučaju da od dana stupanja Zakona na snagu do prestanka izvršenja osnove za plaćanje tražbina iz osnove za plaćanje bude barem djelomično naplaćena, FINA neće prestati izvršavati tu osnovu za plaćanje. Postupanje FINA-e u slučaju nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje propisano je Pravilnikom. Sukladno čl. 14. Pravilnika, ako FINA sukladno zakonskim odredbama utvrdi nemogućnost izvršenja osnove za plaćanje, vraća je donositelju odnosno podnositelju uz obrazloženje svih razloga vraćanja zbog kojih je utvrdila da ju nije moguće izvršiti. Naknada predumljena za osnovu za plaćanje za koju je FINA utvrdila nemogućnost izvršenja vratiti će se ovrhovoditelju na njegov zahtjev.

3. Postupanje poslovnih subjekata u uvjetima blokade računa

U novom Zakonu je djelomično izmijenjena odredba o postupanju poslovnih subjekata u uvjetima blokade računa. Sukladno čl. 3. st. 1. t. 7. Zakona, poslovni subjekt je pravna osoba, fizička osoba koja obavlja registriranu gospodarsku djelatnost, ali i fizička osoba koja se bavi slobodnim zanimanjem.

3.1. Pojam obračunskog plaćanja

ističemo...

Zakonom je određeno kako je obračunsko plaćanje namira međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika obračunskog plaćanja bez uporabe novčanih sredstava, a provodi se ustupom potraživanja, asignacijom te drugim oblicima namire međusobnih novčanih obveza i potraživanja²⁴.

U Zakonu se među obračunskim plaćanjima više posebno ne ističe prijebor međusobnih potraživanja (kompenzacija). Međutim, pri procjeni znači li to kako se u uvjetima blokade računa poslovnog subjekta može provoditi prijebor međusobnih potraživanja treba ipak krenuti od navedene definicije obračunskog plaćanja. Znači, moramo odgovoriti na pitanje je li prijebor međusobnih potraživanja (kompenzacija) poslovnih subjekata zapravo namira međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika obračunskog plaćanja bez uporabe novčanih sredstava, ili ne.

Autor ovog članka zastupa konzervativnije mišljenje prema kojem prijebor u potpunosti odgovara pojmu obračunskog plaćanja iz navedene zakonske odredbe. No, kako ima suprotnih mišljenja u stručnoj literaturi, pravi odgovor će u konačnici dati sudska praksa. Sukladno čl. 15. st. 2. Zakona, ovršenik-poslovni subjekt ne smije sklapati ugovore radi obračunskog plaćanja ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima, ako tim obračunskim plaćanjem kao vjerovnik tražbine onemogućuje ili izbjegava primitak ispunjenja obveze u novcu.

3.2. Plaćanje gotovim novcem

Zakonom je jasno određeno kako ovršenik-poslovni subjekt ne smije svoje obveze plaćati gotovim novcem ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima, a gotov novac koji je primio obavljajući registriranu djelatnost dužan je položiti na svoj račun u banci.

²⁴ Čl. 15. st. 1. Zakona.

3.3. Plaćanje preko institucije za platni promet

Institucija za platni promet, sukladno zakonskim odredbama, je pravna osoba koja temeljem ZPPR-a može pružati usluge platnog prometa u RH.

Ovršenik-poslovni subjekt ne smije plaćati preko institucije za platni promet niti preko ostalih pružatelja platnih usluga u RH kao niti plaćati, ili primati plaćanja preko računa otvorenog kod pružatelja platnih usluga u inozemstvu, ne smije preusmjeravati novčane i financijske tijekove na drugu osobu niti primati uplate i isplaćivati novčana sredstva na račune drugih osoba ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima²⁵.

3.4. Prekršaji ovršenika poslovnog subjekta

U čl. 30. Zakona određeni su prekršaji ovršenika poslovnog subjekta radi povreda zakonskih odredbi koje se odnose na njegovo postupanje u uvjetima blokade računa. Tako će se novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kazniti za prekršaj ovršenik pravna osoba ako:

- sklopi ugovor radi obračunskog plaćanja dok u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima, ako tim obračunskim plaćanjem kao vjerovnik tražbine onemogućuje ili izbjegava primitak ispunjenja obveze u novcu (čl. 15. st. 2. Zakona²⁶);
- za vrijeme dok u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima svoje obveze plati gotovim novcem, ili ako gotov novac koji je primio obavljajući registriranu djelatnost ne položi na svoj račun u banci (čl. 16. Zakona²⁷);
- za vrijeme dok u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima plati preko institucije za platni promet, ili preko ostalih pružatelja platnih usluga u RH, plati ili primi plaćanje preko računa otvorenog kod pružatelja platnih usluga u inozemstvu, odnosno preusmjerava novčane i financijske tijekove na drugu osobu, ili prima uplate i isplaćuje novčana sredstva na račune drugih osoba (čl. 17. Zakona²⁸).

Za isti prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se i odgovorna osoba u poslovnom subjektu pravnoj osobi.

ističemo...

Također, za isti prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 200.000,00 kuna ovršenik – fizička osoba koja obavlja registriranu gospodarsku djelatnost i fizička osoba koja se bavi slobodnim zanimanjem.

²⁵ Čl. 17. Zakona.

²⁶ Vidjeti pod 3.1.

²⁷ Vidjeti pod 3.2.

²⁸ Vidjeti pod 3.3.

4. Stečajni postupak, brisanje poslovnog subjekta i zatvaranje računa

Zakon sadrži i posebne odredbe o postupanju u slučaju stečajnog postupka nad poslovnim subjektom, brisanju poslovnog subjekta i zatvaranju njegovog računa.

4.1. Stečajni postupak

Sukladno čl. 18. st. 1. Zakona, trgovački sud je dužan rješenje o otvaranju stečajnog postupka, rješenje o obustavi stečajnog postupka, pravomoćno rješenje o zaključenju stečajnog postupka, rješenje o ukidanju rješenja kojim je otvoren stečajni postupak i rješenje o priznanju strane odluke o otvaranju stečajnog postupka dostaviti FINA-i bez odgode, neposrednom dostavom, preporučenom pošiljkom ili kao elektroničku ispravu sukladno propisu kojim se uređuje uporaba elektroničke isprave. Pri tome se pod rješenjem o otvaranju stečajnog postupka, u smislu zakonskih odredbi, podrazumijeva i rješenje kojim se stečajni postupak otvara i istodobno zaključuje.

Temeljem rješenja o otvaranju stečajnog postupka u stečajnom postupku nad stečajnim dužnikom FINA prestaje s izvršavanjem osnova za plaćanje koje su upisane u Očevidnik i pohranjuje ih, a naknadno zaprimljene osnove za plaćanje ne izvršava već iste vraća donositelju odnosno podnositelju uz obrazloženje razloga vraćanja²⁹.

ističemo...

Iznimno, FINA izvršava osnovu za plaćanje koja je donesena nakon otvaranja stečajnog postupka ako se ovrha provodi na novčanim sredstvima stečajne mase dužnika.

U tom slučaju, FINA u Jedinostvenom registru računa stavlja oznaku stečaja na sve račune ovršenika, a na računima otvorenim prije otvaranja stečajnog postupka za vrijeme trajanja stečajnog postupka ostaje upisana oznaka blokade računa. Ako dužnik pojedinac otvori račun u banci nakon otvaranja stečajnog postupka, FINA će banci dati nalog za blokadu tog računa, osim ako je račun dužnik pojedinac otvorio uz suglasnost stečajnog upravitelja odnosno suda.

Nakon otvaranja stečajnog postupka FINA daje nalog banci da novčana sredstva zaplijenjena po nalogu FINA-e na računu stečajnog dužnika pravne osobe prije otvaranja stečajnog postupka oslobodi na račun stečajnog dužnika, osim novčanih sredstava zaplijenjenih radi osiguranja predujma za namirenje troškova stečajnog postupka sukladno odredbama Stečajnog zakona³⁰ iz kojeg iznosa će se FINA-i naknaditi trošak podnošenja prijedloga³¹. Novčana sredstva s računa stečajnog dužnika banka će temeljem naloga suda, ili stečajnog upravitelja prenijeti na račun koji je za stečajnog dužnika otvoren nakon otvaranja stečajnog postupka. U slučaju da FINA zaprimi rješenje kojim se ukida rješenje o otvaranju stečajnog postupka, ili rješenje o obustavi stečajnog postupka koje je doneseno iz razloga koji ne dovode do brisanja iz odgovarajućeg registra, ona će osnove za plaćanje navedene u čl. 18. st. 3. Zakona ponovno započeti izvršavati onim redoslijedom kojim su bile upisane u Očevidnik prije otvaranja stečajnog postupka i nastaviti s provedbom ovrhe sukladno zakonskim odredbama. U slučaju da FINA nakon saznanja o pravomoćnom zaključenju, ili obustavi stečajnog postupka za dužnika pojedinca zaprimi zahtjev

za provođenjem ovrhe temeljem neke od osnova za plaćanje koje su pohranjene na temelju rješenja o otvaranju stečajnog postupka, osnovu za plaćanje će upisati u Očevidnik prema vremenu primitka tog zahtjeva. FINA će postupiti sukladno navedenim odredbama čl. 18. Zakona i ako podatak o otvaranju stečaja, zaključenju stečaja odnosno brisanju ovršenika zaprimi na temelju vjerodostojnih podataka dobivenih od nadležnog tijela koje je na temelju propisa nadležno za postupak dodjeljivanja osobnog identifikacijskog broja i za vođenje evidencije o osobnim identifikacijskim brojevima. Novim Pravilnikom detaljnije je propisano postupanje FINA-e i banaka u slučaju zaprimanja rješenja o otvaranju, zaključenju, ili obustavi stečajnog postupka odnosno temeljem druge odluke donesene na temelju odredbi posebnog propisa kojim se uređuje stečajni postupak, kao i način naplate troškova podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u korist FINA-e.

4.2. Zatvaranje računa

ističemo...

Sukladno čl. 19. st. 1. Zakona, račun ovršenika pravne osobe ne smije se zatvoriti ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade, a nema otvoren niti jedan drugi račun u banci.

Račun ovršenika pravne osobe, međutim, neovisno o oznaci blokade u Jedinostvenom registru računa, banka je dužna zatvoriti kada je ovršenik prestao postojati brisanjem iz odgovarajućeg registra i u drugim slučajevima kada je to određeno propisom.

U slučaju da FINA utvrdi da su zatvoreni svi računi ovršenika na kojima se može provesti ovrha te da ovršenik niti u jednoj banci nema oročena novčana sredstva na kojima se može provesti ovrha, osnove za plaćanje upisane u Očevidnik nastaviti će izvršavati kada temeljem podataka iz Jedinostvenog registra računa utvrdi da je ovršenik otvorio novi račun pod istim OIB-om. Za vrijeme dok ovršenik nema otvorenih računa na kojima se može provesti ovrha, FINA neće upisivati nove osnove za plaćanje u Očevidnik niti postupti po njima.

4.3. Statusne promjene kod ovršenika

U slučaju da FINA iz dostupnih službenih evidencija zaprimi podatak, ili na drugi način sazna za statusnu promjenu pripajanja odnosno spajanja ovršenika, neizvršene osnove za plaćanje upisuje u Očevidnik pravnog sljednika ovršenika³². Međutim, ako je za ovršenika nastupila statusna promjena podjele, FINA će nastaviti s provedbom ovrhe protiv pravnog sljednika ovršenika na zahtjev ovrhovoditelja ako ovrhovoditelj dostavi plan podjele, ili drugu službenu ispravu izdanu od strane nadležnog tijela iz koje FINA može nedvojbeno utvrditi da je obveza iz određene osnove za plaćanje na njega prešla.

ističemo...

Ako je došlo do statusne promjene ovrhovoditelja pravne osobe, FINA će nastaviti provedbu ovrhe u korist pravnog sljednika sukladno podacima iz Jedinostvenog registra računa, odnosno temeljem zahtjeva pravnog sljednika ovrhovoditelja iz osnove za plaćanje³³.

²⁹ Čl. 18. st. 3. Zakona.

³⁰ Nar. nov., br. 71/15 i 104/17.

³¹ Čl. 18. st. 5. Zakona.

³² Čl. 19. st. 5. Zakona.

³³ Čl. 19. st. 10. Zakona.

U slučaju da se radi o statusnoj promjeni podjele, uz zahtjev za nastavak provedbe ovrhe ovrhovoditelj mora dostaviti plan podjele, ili drugu službenu ispravu izdanu od strane nadležnog tijela iz koje FINA može nedvojbeno utvrditi da je tražbina iz određene osnove za plaćanje prešla na njega.

4.4. Prestanak postojanja ovršenika

Sukladno čl. 19. st. 7. Zakona, u slučaju da je ovršenik pravna osoba prestao postojati zbog brisanja iz odgovarajućeg registra bez pravnog odnosno ako je ovršenik fizička osoba umro, a ne postoje uvjeti za prijenos na račun ovrhovoditelja, FINA po saznanju za tu okolnost prestaje s izvršavanjem osnova za plaćanje i iste pohranjuje. FINA će nakon saznanja o prestanku postojanja ovršenika pravne osobe dati nalog bankama da novčana sredstva prethodno zaplijenjena na računu tog ovršenika po njenom nalogu prenesu na račun državnog proračuna, dok će u slučaju saznanja za smrt ovršenika fizičke osobe novčana sredstva ostati zaplijenjena do zaprimanja drugačijeg naloga za postupanje s tim sredstvima.

Iznimno od navedenog, novčana sredstva zaplijenjena na računu ovršenika će ostati zaplijenjena i za ista će FINA izdati nalog banci za prijenos na račun ovrhovoditelja i nakon saznanja da je ovršenik pravna osoba prestao postojati odnosno zbog smrti ovršenika fizičke osobe, u slučaju kada za ista teče rok za prijenos novčanih sredstava od 60 dana od dana zaprimanja osnove za plaćanje u FINA-u sukladno odredbama OZ-a.

U slučaju da je ovrhovoditelj pravna osoba prestao postojati zbog brisanja iz odgovarajućeg registra bez pravnog sljednika, FINA po saznanju za tu okolnost prestaje s izvršavanjem te osnove za plaćanje i istu pohranjuje³⁴. Ako postoje zaplijenjena sredstva na temelju te osnove za plaćanje, po ispunjenju uvjeta za prijenos FINA će dati banci nalog za prijenos tih sredstava u korist računa državnog proračuna.

U slučaju smrti ovrhovoditelja fizičke osobe FINA prestaje s izvršavanjem te osnove za plaćanje i istu pohranjuje. Ako postoje zaplijenjena sredstva na temelju osnove za plaćanje, FINA će nalog za prijenos zaplijenjenih sredstava dati banci nakon što se ispune uvjeti za nastavak ovrhe u korist nasljednika. Postupanje FINA-e i banaka u slučaju zatvaranja računa ovršenika, ili ovrhovoditelja, statusne promjene na strani ovršenika, ili ovrhovoditelja kao i za slučaj prestanka postojanja ovršenika, ili ovrhovoditelja detaljnije je propisano novim Pravilnikom.

5. Ostale zakonske odredbe

5.1. Provedba ovrhe na novčanim sredstvima drugih subjekata

Osim provedbe ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika fizičkih osoba i ovršenika poslovnih subjekata, Zakonom se uređuje i provedba ovrhe na novčanim sredstvima državnog proračuna RH i proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³⁵. Također, Zakon sadrži posebne odredbe o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima banke³⁶.

5.2. Davanje, čuvanje i pohrana podataka

U čl. 20.-21. Zakonom se uređuje davanje, čuvanje i pohrana podataka.

5.2.1. Davanje podataka

Sukladno čl. 20. st. 1. Zakona, FINA daje podatke, preslike i potvrde iz Očevidnika temeljem zahtjeva koji nadležno tijelo, ovrhovoditelj, ovršenik, banke za njezine klijente te druge ovlaštene osobe dostavljaju u FINA-u u pisanom, ili elektroničkom obliku. FINA će ovršeniku i ovrhovoditelju na zahtjev dati sve podatke iz Očevidnika koji se na njih odnose. FINA će banci za njezina klijenta na zahtjev dati podatke o ukupnom iznosu neizvršenih osnova za plaćanje, danima blokade i postojanju mjere osiguranja.

ističemo...

Osobi koja tvrdi da namjerava pokrenuti ovršni postupak, ili postupak osiguranja, FINA će dati podatke koji su za ovršenika evidentirani u Očevidniku o ukupnom iznosu neizvršenih osnova za plaćanje i danima blokade računa, podatak o tome ima li ovršenik otvoren račun u banci te ako je ovršenikov račun blokiran dulje od šest mjeseci i podatak je li u posljednjih šest mjeseci bilo naplata po ranije dostavljenim osnovama za plaćanje.

Podnositelj zahtjeva dužan je u zahtjevu za davanje podataka navesti tražbinu radi čijeg ostvarenja, ili osiguranja namjerava pokrenuti ovršni postupak odnosno postupak osiguranja te priložiti presliku isprave na kojoj se ona temelji.

5.2.2. Čuvanje, pohrana i zaštita podataka

ističemo...

Sukladno čl. 21. st. 1. Zakona, FINA je dužna čuvati osnovu za plaćanje tri godine od dana kada je tražbina za koju je zatražena ovrha na temelju osnove za plaćanje naplaćena u cijelosti, odnosno od dana kada je FINA prestala provoditi ovrhu radi obustave, na zahtjev ovrhovoditelja, ili temeljem posebnog propisa kojim se uređuje prestanak provedbe ovrhe u odnosu na pojedinu osnovu za plaćanje³⁷.

Ovrhovoditelj, ili ovršenik kada je ovlašten temeljem zakona može u istom roku od FINA-e zatražiti vraćanje osnove za plaćanje.

U slučaju da ovrhovoditelj, ili ovršenik ne zatraži vraćanje osnove za plaćanje, FINA je može uništiti. FINA je dužna čuvati podatke iz Očevidnika u elektroničkom obliku trajno. Prijelaznim i završnim odredbama Zakona je određeno kako osnove za plaćanje za koje je ispunjen navedeni uvjet iz čl. 21. st. 1. Zakona do dana njegova stupanja na snagu, FINA će čuvati tri godine od dana stupanja Zakona na snagu.

5.3. Naknade

ističemo...

Novinu u Zakonu predstavlja zakonska odredba čl. 22. st. 1. Zakona prema kojoj je ovrhovoditelj dužan predujmiti FINA-i iznos propisane naknade za provedbu osnove za plaćanje, a FINA će taj iznos upisati u Očevidnik zajedno s tražbinom iz osnove za plaćanje te provesti ovrhu u korist ovrhovoditelja.

34 Čl. 19. st. 11. Zakona.

35 Čl. 13. Zakona.

36 Čl. 14. Zakona.

37 Čl. 21. st. 1. Zakona.

FINA neće upisati osnovu za plaćanje u Očevidnik niti poduzimati radnje po osnovi za plaćanje ako ovrhovoditelj nije platio iznos predujma. Iznimno, ovrhovoditelj nije dužan FINA-i predujmiti naknadu u slučaju kada se ovrha/osiguranje provodi radi:

- naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja djeteta;
- naplate tražbine po osnovi privremenog uzdržavanja;
- naplate tražbine po osnovi neisplaćene plaće, naknade plaće, ili otpremnine;
- naplate tražbina RH te tražbina s osnove poreza, doprinosa i drugih javnih davanja;
- naplate novčane kazne, oduzete imovinske koristi i troškova u prekršajnom i kaznenom postupku;
- izvršenja mjera osiguranja iz kaznenog, prekršajnog, ili poreznog postupka;
- naplate tražbine u korist FINA-e.

U navedenim slučajevima, naknadu za provedbu ovrhe FINA-i dužan je platiti ovršenik, a FINA će iznos naknade upisati u Očevidnik prije tražbine iz osnove za plaćanje za koju se naplaćuje i za taj iznos provesti ovrhu sukladno zakonskim odredbama.

Naknadu za vraćanje osnove za plaćanje, promjenu ovrhovoditelja i druge radnje koje FINA poduzima na zahtjev ovrhovoditelja plaća ovrhovoditelj, a FINA nije dužna poduzeti traženu radnju prije plaćanja naknade.

Ovršenik je dužan FINA-i platiti naknadu za vraćanje naplaćene zadužnice te naknadu za druge radnje koje FINA poduzima na zahtjev ovršenika. Naknadu za davanje podataka, preslika i potvrda iz Očevidnika na novčanim sredstvima plaća podnositelj zahtjeva, a FINA nije dužna dati podatke, preslike niti potvrde prije plaćanja naknade.

ističemo...

Sukladno čl. 22. st. 8. Zakona, na iznos naknada koje FINA naplaćuje za poduzimanje radnji pri provedbi ovrhe ne plaća se porez na dodanu vrijednost.

5.4. Jedinostveni registar računa

Sukladno čl. 23. st. 1. Zakona, jedinostveni registar računa vodi FINA. Jedinostveni registar računa je elektronička baza podataka koja sadrži podatke o svim računima i oročenim novčanim sredstvima te podatke o stambenim štednim ulozima i depozitima u kreditnim unijama svih fizičkih i pravnih osoba.

ističemo...

Obveznici dostave podataka u Jedinostveni registar računa su banke, HNB, stambene štedionice i kreditne unije.

Podaci koje navedeni obveznici dostavljaju u Jedinostveni registar računa ne sadrže podatke o stanju na računu niti podatke o stanju oročenih novčanih sredstava odnosno stambene štednje. Sukladno čl. 23. st. 7. Zakona, FINA u Jedinostveni registar računa upisuje podatke o oznaci blokade računa i zabrani raspolaganja oročenim novčanim sredstvima te podatke dobivene od nadležnog tijela koje je temeljem propisa nadležno za postupak dodjeljivanja OIB-a i za vođenje evidencije o OIB-u, a to je Porezna uprava Ministarstva financija.

5.4.1. Javni podaci, uvid i davanje podataka

Zaknom je u čl. 24. određeno kako su javni podaci u Jedinostvenom registru računa podaci o poslovnom subjektu, a to su:

- OIB;
- tvrtka, ili naziv odnosno ime i prezime;
- sjedište i adresa;
- broj računa i oročenih novčanih sredstava odnosno depozita u kreditnoj uniji i naziv banke koja vodi račun odnosno oročena novčana sredstva odnosno kreditne unije u kojoj se vodi depozit;
- oznaka blokade računa odnosno zabrane raspolaganja oročenim novčanim sredstvima;
- datum otvaranja i zatvaranja računa i oročenih novčanih sredstava u banci odnosno depozita u kreditnoj uniji;
- datum isteka ugovora o oročenju;
- drugi podaci o računu i oročenim novčanim sredstvima odnosno depozitu u kreditnoj uniji poslovnog subjekta koji su propisani pravilnikom iz čl. 23. st. 10. Zakona.

U odnosu na poslovnog subjekta koji je fizička osoba javni podaci u smislu navedenog su samo podaci o računima koji su otvoreni radi obavljanja gospodarske, ili druge djelatnosti ili slobodnog zanimanja. FINA će podnositelju na temelju njegova pisanog zahtjeva osigurati uvid u javne podatke u Jedinostvenom registru računa, ili će mu ih dati u pisanom obliku.

Podaci iz Jedinostvenog registra računa koji se odnose na potrošače, a koje upisuju obveznici dostave podataka iz čl. 23. st. 3. Zakona nisu javni i na njih se na odgovarajući način primjenjuje Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka³⁸, osim podatka o tome ima li potrošač prema podacima iz Jedinostvenog registra računa otvoren račun te podataka o računima specifične namjene. Podsjećamo, sukladno zakonskim odredbama pod pojmom potrošača podrazumijeva se fizička osoba koja ne obavlja registriranu gospodarsku djelatnost i koja se ne bavi slobodnim zanimanjem.

5.5. Nadzor i izvješćivanje

Primjenu Zakona u FINA-i i poslovnim subjektima nadzire Ministarstvo financija, a HNB nadzire primjenu Zakona u bankama, stambenim štedionicama i kreditnim unijama.

5.6. Prekršaji

Za povredu zakonskih odredbi predviđene su prekršajne kazne za FINA-u (čl. 27. Zakona), banke (čl. 28. Zakona), stambene štedionice, ili kreditne unije (čl. 29. Zakona) i za poslovne subjekte³⁹. Maksimalna predviđena novčana kazna za prekršaj iznosi 500.000,00 kuna.

6. Zaključak

Donošenje novog Zakona s jedne strane treba promatrati u svjetlu proklamirane reforme ovršnog zakonodavstva. Javno mijenje široko je usmjereno na olakšavanje položaja dužnika. Tako je i dio novih zakonskih odredbi usmjeren upravo na ostvarenje tog cilja.

Donošenje novog Zakona prati i donošenje novih podzakonskih propisa. U tom smislu su od velikog značaja odredbe novog Pravilnika. Kako je najavljeno donošenje novog OZ-a kao temeljnog propisa ovršnog prava, moguće su u perspektivi i daljnje izmjene Zakona radi eventualnog njegovog usklađivanja sa novim OZ-om.

38 Nar. nov., br. 42/18 od 9. svibnja 2018.

39 Vidjeti pod 3.4.

